नं० ४४२८ — घ

[illegible]

सहस्रभोजनविधिः

पत्राणि ३८ त्रीणि

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

नं० ४४२८-घ

सकृन्न्भोजनविधिः

नं० ४४२७-घ

पत्राणि ३ (त्रीणि)

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

नं० ४४२८-च

सहस्त्रभोजनविधिः

पत्राणि ३ (त्रीणि)

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

सहस्रभोजनविधि

श्लो ३८

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

यन्निर्णये तात्पर्ये पूर्वोक्तन्यायबलेन तथैव वस्तुत्पत्तिकल्पनात् ॥
अत एव लक्ष्मीधर नामोच्चारयेदित्यत्र शक्यत्वात् नीतेश्च
लक्षणमित्यस्योच्चारयेदिति तच्चारणक्रियान्वापत्तमेनाहतं ॥
एवं चाष्टोत्तरनाहत्वैर्वा ब्राह्मणैर नियमेन सहस्रसंख्याहरणीया
न नियमः । तत्र यथापि विध्यर्थानुष्ठानादिति केचित् । तन्न । तत्र
गोसर्गप्रकरणे मत्स्यपुराणे ततः सहस्रैर्विप्राणां मथवाष्टशतै
तथा । नो ३ येष्वथ यथाशक्त्या पंचाशद्वाथ विंशतिं । तथा हेमा
द्रिदानखंडे ब्रह्मवैवर्ते । यस्य हस्ताद्भुपानंति ब्राह्मणानां शतं
शताः । शतानि चतुष्टिं गंधात्सं । दशा सहस्रमित्यर्थः । हस्ते
नमस्माहत्वंनसतियज्ञातिर्जवेन ब्राह्मणानां सहस्राणि शा

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

तथा सहस्रं गा जयेद्द्विप्रान्। शतं विप्रान् गोज्जय। इत्यत्र सहस्रादि
संख्यानं ब्राह्मणान्वयिनी किंतु गोजनान्वयिन्येव। प्रधानाप्रधान
गामिनः प्रधानगामित्वमेव न्याय्यमिति न्यायात्। न चोपपदविभ
क्तेः कारकविभक्तिर्बलीयसीति न्यायाद्विप्रविशेषणत्वे कार
कविभक्तित्वं गोजनक्रियाविशेषणत्वे तूपपदविभक्तित्वं स्या
दिति वाच्यं। क्रियाविशेषणत्वेपि कारकविभक्तित्वस्य शाब्दिकै
रुरीकरणात्। न च सहस्रं ब्राह्मणानां ना[illegible]येत्यादि लौकि
कवाक्ये सहस्रशब्दस्य ब्राह्मणान्वयित्वव्युत्पत्तेः प्रकृतेऽपि त
थैवास्त्विति वाच्यं। लौकिकवाक्ये तात्पर्यग्राहकमानान्तरस
त्त्वेन तथाव्युत्पत्तावपि अत्र लौकिकवाक्ये मानान्तरासत्त्वेनान्या

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

त्तोऽज्ञानतः कृत्वा। नरो धर्मात्प्रमुच्येत न पापेष्वपि नरः सदा। योऽज्ये
त्तिक्षाद्दसोल्प्य प्रत्ययः। योऽधीत्य दशशतं नरो। वेदविद्यां न पा।
न्यायविद्धर्मविदुषां स्मृतिशास्त्रविदां तथा। न याति नरकं घोरं
संसारांश्च न सेवते नि विधिषु षष्ठी बहुवचनोपात्तामेव विप्रा ना० ८
णां सहस्रादिसंख्यान्वयात् संख्यायाश्च संख्याधिकरणे पृथ
क् निवेशित्वेन सिद्धत्वात्तस्मात् नाहृत्तैरेव विप्रैः सहस्रसंख्याप्र
रणीयेति प्रतिपत्तिर्नानि पुराणसमुच्चये सहस्रविप्रभोजनवि
धरपिवमेवावगम्यते। तथा हि सहस्रस्यापुनरस्याथ विधानेनो
जनस्य वा। कर्तव्यं तु प्रयत्नेन यतः सम्यक् फलं लभेत्। पूर्वैश्चकर्म
णतं कार्यं स्वशक्तिवान् वनस्पर्वकं। नोहि मुरखाश्च पितरः प्रजा वै

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

८।

लोकमातरः। आसीद्दुर्गतितो दुष्टिं हेत्वाधिंतिमेव च। इंद्रादि लोकपा
लांश्च पूर्वं यद्वः वित्तिशातये। निर्मेजयेत पूर्वं सर्व्वं लक्ष्मी तालमालेवान्यु
विः। कुलीनां स्मृतिमार्गस्थान् साधून् वेदविदः शुचीन्। आगतान्पू
जयेद्विप्रान् सहस्रं त्वेकवासरे। वस्त्रै राभरणैर्गंधैः पुष्पैर्धूपैः सदीप
कैः। विष्णोर्नाम सहस्रेण पूजयेत् सांबनायकितः। एवं वै नत्वेन मावै
एकैकं पूजयेद्द्विजं। भोजयित्वा परान्नेन हविष्येण विशेषतः। यथा
शक्तिस्तथा देयमुक्तं षड्रससंमितं। तांबूलं च ततो दद्याद्दक्षिणां
च पृथक् पृथक्। मंत्राशिषो गृहीत्वा च देवैस्त्वरणं पदं ददौ। पत्रशाका
दिदानेन केशितापूयमीदृशाः। तत्क्षेश जातं चित्तान्तु विस्मृत्य लं उ
महेश। इत्युक्त्वा। किंतु मा याचा विसर्जन व द्विजोत्तमा नाम्नाचकंत

राम
२

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

ज्ञादिपतिनां नन्यानन्नाधिर्निस्तथा।। अन्नेनच्छिंप्रापय्यततःस्व
ज्ञातिभिः सह। भुक्त्वा तच्छेषमन्नं वैकेन नलस्य स्तनोपवेत। एकस्मि
न्वासरे शाक्तायद्विजोजयितुं द्विजान्। दशाचिर्वासरे गोज्याय
ध्येष्ठं वा ततः परं। एवं यः कुरुते सम्यक् सहस्रं तु भोजनं। विष्णुस
स्य प्रसन्नो दाहूराणां च सहस्रकं। सर्वान्कामानवाप्नोति श्रद्धान्
वितसमन्वितः। सिद्धयः सेवकीभूतास्त्रैलोक्ये गतिमाप्नुवेत्। स
र्वतेजः समायुक्तो विनावसुरिवापरः। विमुक्तश्च यथाग्नीनि
हरेस्तस्मिंस्तथा भवेत्। विष्णुभक्तो जितक्रोधो लोभमोहविवर्जि
तः। सर्वज्ञो जायते जंतुस्तद्धाननिरतः शुचिः। विधानं खेवमेवापि
लहनोज्वाहिके भवेत्। एवं यः कुरुते सम्यक् विधानं सर्वसिद्धिदं।।
तमेरजांसि गत्वा यज्ञ लुप्यं गृये न्नहि। सर्वसिद्धिमवाप्नोति विष्णु
लोकं स गच्छति।। इति [illegible] विधिः।।

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

सहस्रभोजनविधि

श्लो ३८

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri